

Nav lielas vai mazas politikas

Pašvaldību vēlēšanas nenoliedzami ir viens no nozīmīgākajiem notikumiem novadu dzīvē šajā gadā, jo ikvienam iedzīvotājam ir būtiski, kas nosaka pašvaldības politisko virzību un lemj par budžeta tēriņiem. Un kamēr eksperti konstatē, ka nereti pašvaldībās iespējama mierīga sadzīvošana un pat cieša draudzība starp politiskajiem spēkiem, kas Saeimā un valdībā nav gatavi pie viena galda sēdēt, pastāv arī uzskats, ka nav lielas vai mazas politikas, un pašvaldību vēlēšanu rezultātiem ir tieša ietekme uz visas valsts politisko kursu. To, iespējams, rādīs jau pavisam drīz gaidāmās Saeimas vēlēšanas, bet tikmēr mēs analizējam, kas noturējis varu pašvaldībās, kas no troņa kritis un kādi spēki nākuši vietā.

Redaktore ANDA PŪCE



Reģionālo laikrakstu pielikums **Nr. 3**

Kurzemes Vārds *Auseklis* *Talsu vēstis* *STARS* *Kurzemnieks* *Zemgale* *Saldus Zeme* *Druva* *Liesma*

Ko vēlējām, to kristīsim

Šogad notikušās pašvaldību vēlēšanas, kurās piedalījās 50,41% no reģistrētajiem balsstiesīgajiem, daudzviet, iespējams, atmiņā paliks vispirms ar salīdzinoši agresīvo reklāmu, kas šoreiz īpaši bija vērsta uz personālijām, ne tik daudz uz konkurējošajām partijām. Kaut gan tas ir saprotami, jo, kā liecina arī šo vēlēšanu rezultāti, cilvēki, izvēloties vietvaras, tomēr lielākoties balso par personībām, ne politisko spēku. Ne velti vairumā novadu atsevišķu pagastu pārvalžu vadītāji viņu pārvaldītās teritorijas vēlēšanu iecirkņos daudzviet ir krietni apsteiguši saraksta līderus, pat no padesmitās vietas sarakstā nonākot pirmajā...

No karikatūrām līdz identitātes zādzībai

Pirmsvēlēšanu laikā līdzās ierastajiem aģitācijas bukletiem, plašākiem izdevumiem, kas orientēti ne uz konkrēto pašvaldību, bet uz visu reģionu, plakātiem, reklāmai radio un televīzijā politiskajā aģitācijā plaši tika izmantoti sociālie tīkli. Eksperti šajā ziņā īpaši piemin Daugavpili, kur vēlētajus tīmeklī uzrunāja ar multfilmām, video un mūzikas klipiem, no kuriem zināmākais ir deputāta kandidātes Svetlanas Lonskas video. Liepājā politiskie konkurenti gāja vēl tālāk un, lai piesaistītu vēlētāju uzmanību, faktiski nozaga reģionālā laikraksta “Kurzemes Vārds” identitāti – logo, dizainu – un savā izdevumā, kas bija pieejams gan drukātā, gan elektroniskā formātā, nomelnoja līdzšinējo ilggadējo pilsētas mēru Uldi Sesku. Atsevišķos mazākos novados cīņai tika izvēlētas triviālākas metodes. Piemēram, Auces novadā, kurā ir nedaudz vairāk par 7000 iedzīvotāju, neilgi pirms vēlēšanu dienas tika izplatītas lapiņas, kurās kariķēts esošais vietvaras galva, viņu vainojot gan vietējās slimnīcas iznīcībā, gan augstajos komunālajos maksā-

jumos un citos “grēkos”. Šāda antireklāma gan īsti nepalīdzēja, jo saraksts, kura galvgalī pašvaldības vadītājs bija, domē ieguva 12 no 15 vietām. Paradoksāli, bet, kamēr ar dažādiem paņēmieniem ritēja cīņa par varu Rīgā un lielākajās pašvaldībās, mazākās, piemēram, Dobeles novadā, daudzviet laukos bija dzirdams par informācijas trūkumu – nedz aģitācijas materiāli pastkastītēs, nedz tikšanās ar vēlētājiem.

Ko gaidīt nākamgad?

Tikmēr Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (KNAB) pēc vēlēšanām nāca klajā ar paziņojumu, ka “Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma” normas tiešām ir novecojušas. Tās nosaka, ka vēlēšanu dienā un dienu pirms tām apmaksāta politiskā pirmsvēlēšanu reklāma ir aizliegta. Bet likumdošana neliedza sociālajos tīklos mudināt nobalsot par to vai citu partijas biedru vai publicēt vēlēšanu biļetenu ar savu partijas biedru kandidātiem, provocēt pretiniekus ar izaicinošiem jautājumiem vai neglaimojošiem apgalvojumiem. KNAB bija spiests publiski atzīt – teorētiski likums netika pārkāpts, tomēr ir pienācis laiks pārdomāt, kā to pilnveidot, jo tehnoloģijas pēdējos gados ir ievērojami attīstījušās, tāpat kā audzis sociālo tīklu lietotāju skaits. Ar lūgumu par likuma normas pilnveidi KNAB publiski solījis vērsties Saeimā mēneša laikā. Tajā pašā laikā vairāki politologi norādījuši, ka jaunu ierobežojumu noteikšana var sagādāt grūtības. Piemēram, Iveta Kažoka uzsver, ka var jau principā likumu darīt bargāku, un tas pat teorētiski ir izpildāms, tomēr tad var nākties saskarties ar situāciju, ka būs daudz nosacīto likumpārkāpēju ne tikai no politiķu, bet arī no viņu atbalstītāju puses. Tāpat eksperti prognozē, ka šī jaunā tendence ļauj domāt – nākamā gada rudenī gaidāmajās Saeimas vēlēšanās sociālajos tīklos politisko spēku kampaņas būs vēl agresīvākas un plašākas nekā šogad.



Iedzīvotāji pret vēlēšanām izturas ļoti nopietni. Kādās no iepriekšējām vēlēšanām, pieteikuši balsošanu mājās, «Lauvu» iedzīvotāji izveidoja paši savu vēlēšanu kabīni, izmantojot vecu ledusskapi, lai viss būtu “pa istam”. Saņēmuši balsošanas zīmes, vēlētāji līda ledusskapī un tur, nost no citu acīm izdarīja savu izvēli

Indras Cehanovičas foto

PAŠVALDĪBU VĒLĒŠANU DATI

	2009	2013	2017
Vēlēšanās piedalījušos vēlētāju skaits	801 348 (53,8%)	685 890 (45,99%)	727 839 (50,41%)
Kandidātu sarakstu skaits	735	589	599
partiju un partiju apvienību reģistrētie saraksti	589	453	465
nereģistrētie partiju apvienību saraksti	33	19	31
vēlētāju apvienību saraksti	115	117	103
Deputātu kandidātu skaits	11196	8725	8945
Ievēlēto deputātu skaits	1765	1618	1618
Vēlēšanu apgabalu skaits	118	119	119

Avots: Centrālā vēlēšanu komisija.

EKSPERTS

No karsta līdz mērenam



MĀRTIŅŠ DAUGULIS, Rīgas Stradiņa universitātes Politikas un politikas komunikācijas programmas vadītājs, pētnieks

Pašvaldību vēlēšanas Latvijā šogad aizritējušas savdabīgā gaisotnē. Kāpēc tā? Pirmkārt, dažādas sabiedrības grupas pirmsvēlēšanu cīņas karstumu uztvērušas citādi – tie, kas ir sociālajos tīklos, pieredzējuši nebijušu politisko kampaņu spiedienu. Tāpat cīņa par Rīgu izskanējusi ļoti intensīvi. Tas arī rada pirmo “savadību” – fakts, ka sociālajos tīklos virmo kaislības, nenožīmē, ka šie rezultāti nonāk līdz vēlēšanu urnām. Kopumā vēlēšanu aktivitāte Latvijā ir mērena – tā teikt, bez īpašiem pārsieģumiem. Tie, kuri nav sociālajos tīklos, kā arī atrodas ārpus “karstās Rīgas”, domājams, arī priekšvēlēšanu laikā nav sajutuši kādas būtiskas atšķirības no citām reizēm.

Tomēr ir būtiski apzināties vienu lietu nākotnei – nopietni diskutējams jautājums ir par uzraugošiem pasākumiem kampaņām sociālajos tīklos, kuros iesaistās aizvien vairāk cilvēku, arī Latvijā, un tas nozīmē, ka no politikas sociālajos tīklos neizvairīsimies arī turpmāk. Šajās vēlēšanās partijas jau sajuta brīvības

garšu sociālajās vietnēs, tālāk šo nišu tās izmantos vēl vairāk.

Savadbīgas vēlēšanas ir arī no tā sauktā pirmsvēlēšanu aptauju socioloģijas un rezultātu sakritības viedokļa. Būtiskākā nesakritība – nespēja pirms tam prognozēt Jutas Strīķes pārstāvētā spēka panākumus Rīgā. Atkāpjoties no diskusijas, kāpēc tā, – J. Strīķes ienākšana pašvaldībā ir signāls par to, ka politikajiem spēkiem, kas nāca ar šo pretkorupcijas ideju, tā ir tikpat aktuāla arī šodien kā divtūkstošo gadu sākumā. Būtībā šis gadījums apstiprina, ka pašvaldību deputātu kandidāti, formulējot pēc iespējas šaurāku uzdevumu konkrētas problēmas risināšanai, var sasniegt labus rezultātus. Uzskatu sistēmu, kurā īsti nav vietas tikai šova elementam, Latvijas iedzīvotāju vidū pierāda arī akcijas “Kam pieder valsts?” neveiksme Latvijas mērogā.

Par vēlēšanu aktivitāti un ideju ieviest obligāto mehānismu vēlēšanās – pasaules prakse pierāda, ka šāda sistēma principiāli neko nemaina. Tie, kuri ne-

iet vēlēt, nomaksā simbolisku sodu, un kopējos rezultātos nekas nemainās. Saņemama ir vilkme pēc kāda likuma, kas liktu visiem rīkoties, un tāpēc kļūs labāk. Dekonstruējot šo domu – jo vairāk kaut ko regulējam ar likumu, jo mazāk vietas paliek pašu domāšanai, racionalitātei un morālei. Tas ir būtiski atšķirīgais starp Vakareiropu un postpadomju valstīm. Mēs pārregulējam jomas, jo gribam atrunāt visu līdz sīkumam, kamēr otrs ceļš ir uzticība savam pilsonim, tam, ka arī viņš ir spējīgs domāt.

Likumam jānosaka rezultāts, ne metode. Regulēt vēlēšanu apmeklējumu ar likumu manā skatījumā būtu galējā necieņa pilsoņu prāta spējām. Domāt un rosināt piedalīties ir viena lieta, bet sodīšana par izvēles izdarīšanu (arī ne-balsot ir izvēle) ir mēreni absurda, jo izslēdz domāšanu visiem procesa dalībniekiem. Labāk būt saprāta nekā burta kalpam.

Sagatavoja Edīte Bēvalde

Ko vēlējam, to kristīsim

⇒ 1. lpp.

Mistiskās sešas aploksnes

KNAB tikmēr uzsācis vairāk nekā 150 pārbaužu par iespējamiem priekšvēlēšanu aģitācijas pārkāpumiem, tajā skaitā arī iespējamiem administratīvo resursu izmantošanas gadījumiem. Drošības policija (DP) paziņoja, ka pēc šīm vēlēšanām saņēmusi vairāk nekā 100 signālu par iespējamiem pārkāpumiem, kuru pārbaude ir DP kompetencē, no kuriem vairāk nekā 40 – tieši vēlēšanu dienā. Veicot informācijas pārbaudi, vairums no ziņojumiem neapstiprinājās, bet citiem tā bija ilgāka. DP lietvedībā tika uzsākti divi kriminālprocesi par Krimināllikuma 90. panta 2. daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma (par apzinātu kavēšanu personai brīvi realizēt tiesības vēlēties deputātus) pazīmēm. Plašāki komentāri par izmeklēšanas gaitu gan netika sniegti.

Savukārt Centrālajā vēlēšanu komisijā (CVK) tika saņemtas sūdzības par vēlēšanu rezultātiem. Par pamatotu CVK atzina tikai sūdzību par Ķekavas novada 785. vēlēšanu iecirkņa rezultātiem, kurā 22. jūlijā notiks atkārtotas vēlēšanas. Iemesls – balsu skaitīšanas laikā vienā no vēlēšanu kastēm, kas tika izmatota vēlēšanu dienā, bija par sešām derīgām aploksnēm vairāk nekā parakstu vēlēšanu sarakstā, un šajā gadījumā šīs sešas balsis ietekmē deputātu vietu sadalījumu starp kandidātu sarakstiem Ķekavas novada domes vēlēšanās.

Visvairāk uzvaru – zaļzemniekiem

Skatoties uz rezultātiem, no Saeimā pārstāvētajām lielajām partijām visvairāk uzvaru pašvaldību vēlēšanās guvusi Zaļo un zemnieku savienība (ZZS), kas faktiski vēl vairāk nostiprinājusi savu pārstāvniecību pašvaldībās. Jāatgādina, ka ZZS vēlēšanās startēja arī atsevišķi kā Latvijas Zemnieku savienība, Latvijas Zaļā partija vai veidojot apvienotos sa-

rakstus, piemēram, ar “Vienotību”, Nacionālo apvienību. Statistika rāda – pēc 2009. gada vēlēšanām novadu un pilsētu domēs strādāja 346 šīs partijas pārstāvji, pēc 2013. gada – 389, bet tagad – 429, un kopumā ZZS uzvaru var svinēt 33 pašvaldībās, iegūstot mazāk deputātu krēslu vien dažos novados, piemēram, Dagdas un Aizputes novadā.

Nacionālā apvienība (NA) “Visu Latvijai!” – “Tēvzemei un Brīvībai”/LNNK šogad acīmredzot bija plānojusi paplašināt savu ietekmi, jo tās kandidāti startēja arī novados, kur iepriekš šīs politiskais spēks nebija pārstāvēts vispār – salīdzinot ar 2013. gadu, NA balotējās deviņos jaunos vēlēšanu apgabalos Zemgalē, vienā Kurzemē un sešos Vidzemē. Arī NA izdevies paplašināt savu pārstāvniecību pašvaldībās, mazāk vietu iegūstot vien Krustpils novadā.

Ne pārāk spoži klājies “Vienotībai”. 2013. gadā šīs politiskais spēks uzvarēja desmit pašvaldībās, lielākoties Vidzemē un Zemgalē, savukārt šogad partija četras no tām – Inčukalna, Līgatnes, Madonas un Ropažu novadā – zaudēja ietekmi. Toties labus panākumus, vēlēšanās startējot pirmo reizi, guvusi tā sauktā Artusa Kaimiņa partija “KPVLV”, kas ieguvusi deputātu vietas septiņās no 15 pašvaldībām, kurās startēja.

Vai spēs sastrādāties?

Pēc vēlēšanām vienmēr lielākā interese ir, vai esošie pašvaldību vadītāji arī turpmāk saglabās savu amatu, jo īpaši pašvaldībās, kur domē iekļuvuši septiņu, astoņu vai pat deviņu politisko spēku pārstāvji, dažos arī ir ievēlēti pa vienam deputātam no katra saraksta, kas bija pieteikts vēlēšanām. Piemēram, Jēkabpilī turpmākajos četros gados būs jāsastrādājas deviņiem politiskajiem spēkiem, astoņu partiju pārstāvji pārstāvēti Talsu, Aglonas, Saldus un Burtnieku novadā, septiņi – Limbažu, Madonas, Ropažu novadā.

Liela rotācija domes priekšsēdētāju – “ilgdzīvotāju” vidū gan nav novērojama, un vairums no viņiem savās pašvaldībās ir līderi balsotāju likto plusu ziņā.

Joprojām savu krēslu saglabājuši Ventspils mērs Aivars Lembergs, Jelgavas saimnieks Andris Rāviņš un citi, ļoti daudzi priekšsēdētāji amatu ieņem jau trešo sasaukumu pēc kārtas. Interesanta situācija izveidojusies Liepājā, kur U. Sesks (1997) gan kļuvis par mēru, bet saskaņā ar viņa pārstāvētās Liepājas partijas un Latvijas Reģionu apvienības (LRA) noslēgto koalīcijas līgumu savu krēslu saglabās vien līdz nākamā gada rudenim.

Vēl viens pamanāms notikums “ilgstošo” mēru vidū ir Jēkabpils vadītāja Leonīda Salceviča (1997) gāšana – lielākā daļa deputātu, kas domē iekļuva no deviņiem politiskajiem spēkiem, spēja vienoties par citu priekšsēdētāja kandidatūru un par to arī nobalsoja. Turpmākos četrus gadus Jēkabpilī vadīs Raivis Ragainis no Latvijas Zaļās partijas.

Kā allaž viskarstākie notikumi risinājās galvaspilsētā, kur pirmsvēlēšanu laikā ar saukļiem “Gāzam Nilu!” uz varas pārņemšanu pašvaldībā pretendēja vairākas partijas. Tomēr arī Rīgas mēram Nilam Ušakovam pēc deviņu stundu garām diskusijām pirmajā domes sēdē izdevās saglabāt savu vietu.

Politiskajai konkurencei ir nozīme

Domnīcas “Providus” pētnieču Ivetas Kažokas un Līgas Stafeckas veiktajā pētījumā “Varas līdzsvars un kontrole Latvijas pašvaldībās” lasāms, ka politikā konkurence pašvaldībās ir neliela, turklāt pēdējos gados tā samazinās, un vēlēšanu izvēle balsot par personībām ir noturīga neatkarīgi no to politiskās piederības maiņas vai citiem apstākļiem. Šo apgalvojumu apstiprina fakts, ka gan pēc 2013. gada, gan nule kā notikušajām vēlēšanām vara nomainījies labi ja trešdaļā no 119 vietvarēm.

Pētījumā secināts, ka politiskajai konkurencei gan ir zināma ietekme uz pašvaldības pārvaldības kvalitāti. “Politikas zinātnē tiek uzskatīts, ka politiskajai konkurencei ir ļoti nozīmīga loma, lai lēmumu pieņemšana būtu maksimāli efektīva. Politikājiem savā darbā jāizjūt zināma nedrošība amata zaudēšanas riska dēļ. Pat ja šāda nedrošība ir neliela, tā uzlabo darba kvalitāti, attīsta labākas spējas sadzirdēt un reaģēt uz sabiedrības vajadzībām un kopumā veicina lielāku sabiedrības līdzdalību,” uzsver domnīcas politoloģes.

Ekspertu viedokļi par to, vai Latvijā būtu nepieciešams ieviest jaunu regulējumu, kas liegtu pašvaldības vadītājam strādāt amatā ilgāk par noteiktu skaitu sasaukumu, nav viennozīmīgi. No vienas puses, daļa “aizsēdējušos” ir “profesionalizējušies”, manāmi augusi pašvaldības kapacitāte. Un ir arī pretēji piemēri, kad vērojama stagnācija. Fiziskas un ekonomikas doktors Māris Pūķis uzskata, ka trešdaļa jaunpienācēju pašvaldību domēs nav maz, tas atbilst normālam pārstāvniecības demokrātijas vērtējumam – notiek pakāpeniska līderu nomaīņa.

Tāpat vēlēšanu vienmēr interesē, vai pēc vēlēšanām izveidosies “pozīcija” un “opozīcija”, kas pakutinātu nervus valdošo partiju pārstāvjiem. Tiesa gan, domnīcas “Providus” politologu veiktais pētījums rāda, ka vairākumā Latvijas lielās pašvaldības opozīcijas līdz šim vai nu nav bijis vispār, vai arī tā bijusi ļoti vāja. Nereti bijuši gadījumi, kad valdošā partija, lai panāktu citas atbalstu, izmanto amatu vai ietekmes dalīšanu, pielietoti arī citi paņēmieni.

Jaunās domes, izņemot Ķekavas novadu, nu ir ievēlētas, tāpat kā pašvaldību vadītāji. Atliek vien gaidīt, cik no pirmsvēlēšanu karstumā solītā katrā pilsētā un novadā tiks paveikts.

Indra Cehanoviča

Pašvaldību vēlēšanas Latvijā. 2017. gads

Ventspils

Pildīt aizliegts

Pašvaldības vadītāja amatā atkal ir ievēlēts Aivars Lembergs, kuram piemērots drošības līdzeklis – aizliegums pildīt Ventspils pilsētas domes priekšsēdētāja pienākumus.

Talsu novads

Arvien cītīgāk

Līderis vēlēšanu aktivitātes kāpumā. Nobalsojuši par 2,3 tūkstošiem vairāk cilvēku nekā 2013. gada pašvaldību vēlēšanās, tomēr tie tik un tā bija tikai 44,10% balsstiesīgo.

Līgatnes novads

Vecums nav šķērslis

Ievēlēja Latvijā visvecākā deputāte – 1936. gadā dzimusī Baiba Pelse ("Mēs Līgatnei"), kurai vēlēšanu dienā bija 81 gads. Saņēmusi 92 plusus, 7 svītroyumus, kopā – 236 balsis.

Naukšēnu novads

Noturīgi dzestrs

Jau trešo reizi pašvaldību vēlēšanās uzvarējusi vēlēšanu apvienība "Sarma", kuras priekšgalā ir ilggadējais domes priekšsēdētājs Jānis Zuments. Iegūts vienas balss pārsvars (5:4) pār sarakstu ar apvienībā tipisku nosaukumu "Naukšēnu novadam".

Ērgļu novads

Dzīvosim zaļi

Domē ievēlēts dabas pētnieks un TV raidījumu vadītājs Māris Olte no vēlēšanu apvienības "Kopā ir spēks". Viņš neredzot apdraudējumu darbam televīzijā, jo pašvaldībā nav pārstāvētas lielās partijas.

Rugāju novads

Godīgi neizsvītroja

Deputāts Kārlis Brūveris ir vienīgais, kuru neviens vēlētais neizsvītroja vēlēšanu zīmē. Domē iekļuva no paša izveidotā saraksta "Par godīgu Rugāju novadu".

Baltinavas novads

Mazs ir skaists

Vismazākais reģistrētais vēlēšanu skaits Latvijā – 962. Novadā ir tikai 1145 iedzīvotāji, kuru intereses domē pārstāv deviņi deputāti.

Ozolnieku novads

Sportiskā solī

No Latvijas Reģionu apvienības saraksta domē ievēlēts hokejists Miķelis Rēdlihs. Viņš strādās Izglītības, kultūras un veselīga dzīvesveida veicināšanas komitejā.

Ķekavas novads

Mēģinām vēlreiz

22. jūlijā notiks atkārtota balsošana 785. vēlēšanu iecirknī, kur vienā no vēlēšanu kastēm bija par sešām derīgām aploksnēm vairāk nekā parakstu vēlēšanu sarakstā.

Krustpils novads

Tēvi un dēli

Otrajā balsošanas kārtā Kārlis Pabērzs juniors pretēji iepriekš LZS nolemtajam nobalsoja par savu tēvu, un tā Kārlis Pabērzs seniors no "Vienotības" atkārtoti kļuvis par domes priekšsēdētāju.

Rucavas novads

Nesēžam malā

Vislielākā vēlēšanu aktivitāte valstī. Pie urnām devās 61,04% balsstiesīgo jeb 893 no 1471 vēlētajiem.

Rundāles novads

Izvēles nav

Startēja tikai viens saraksts "Cilvēkiem un zemei" ar vismazāko kandidātu skaitu – 11, saņemot 99,66% balsu. Vismazākā vēlēšanu aktivitāte – 33,21%.

Vecumnieku novads

Maināmiem vietām

Par domes priekšsēdētāju kļuvis bijušais izpilddirektors Guntis Kalniņš. Izpilddirektora amatu nu ieņem iepriekšējā domes priekšsēdētāja Aiga Saldābola.

Viļānu novads

Jaunības entuziasms

Strādā Latvijā visjaunākais deputāts Rūdolfs Beitāns (1995), kuram 3. jūnijā bija 22 gadi. SIA "LatAudio" skatuves tehniskais menedžeris, ievēlēts no Latvijas Reģionu apvienības un Latgales partijas apvienotā saraksta.

Ludzas novads

Ceļu jaunajiem

Kandidēja trīs vidusskolēni: Kristiāna Kopeika un Linda Mičule (11. klase) no Latvijas Reģionu apvienības un Kristaps Savickis (12. klase) no Zaļo un zemnieku savienības. Neviens netika ievēlēts.

Sagatavoja Linda Kilevica

Pēdējais no neieņemtajiem bastioniem

Ar politiskā spēkā "Mūsu partija" atbalstu partija "Saskaņa" nākusi pie varas Daugavpilī, no amata gāžot iepriekšējo mēru Jāni Lāčplēsi no Latgales partijas. Šāds scenārijs "Saskaņai" bija iecerēts arī Liepājā, tomēr vēju pilsētas ilggadējā mēra Ulda Seska cietoksni tai ieņemt neizdevās.

"Saskaņai" jāuzvar pašvaldību vēlēšanās, lai pēc 2018. gada Saeimas vēlēšanām nonāktu pie varas Latvijā, – pērn pavasarī partijas kongresā paziņoja politiskā spēka līderis Nils Ušakovs, norādot, ka vara jāpārņem tajās pašvaldībās, kur vēl tās nav, – Daugavpilī, Jūrmalā, Liepājā, savukārt citur jānostiprina savas pozīcijas.

Varas pārņemšanai šajās pilsētās "Saskaņa" deleģēja trīs savus Saeimas deputātus. Andrejs Elksniņš iesaistījās cīņā par mēra krēslu Daugavpilī, Valērijs Agešins devās karagājienā uz dzimto Liepāju, bet Nikita Nikiforovs kā saraksta līderis kandidēja Jūrmalā.

Rezultātā Jūrmalas domē "Saskaņa" izveidoja koalīciju kopā ar Zaļo un zemnieku savienību, Daugavpilī ar "Mūsu partiju", bet Liepājā tā strādās opozīcijā. Lai gan pirms vēlēšanām V. Agešina ambīcijas bija lielas un viņš tās nemaz neslēpa. Esot izveidota spēcīgākā komanda visā "Saskaņas" vēstures laikā Liepājā – "gaiši cilvēki ar nevainojamu reputāciju". "Pirmā vieta – 51 procenti!" – aprīlī, prezentējot savu komandu Liepājā, par "Saskaņas" uzvaru pašapzinīgi pasteidzās paziņot nu jau bijušais parlamentārietis.

Iespējams, šādu pārliecību V. Age-



"Saskaņas" līderis Liepājā Valērijs Agešins pilsētas mēra krēslā pasēdēja vien dažas minūtes – dienā, kad izlozēja partiju kandidātu sarakstu secību vēlēšanās

Egona Ziverta foto

šinam deva sagatavotā priekšvēlēšanu kampaņa, kas daudzu liepānieku vērtējumā bija pārāk uzbāzīga, pat agresīva. Formāli partijas aktivitātes izpaudās ar daudzviet pilsētā izvietotām agitācijas teltīm un agitatoru grupām, kas īstenoja daudzās pasaules valstīs praktizēto paņēmieni "no durvīm uz durvīm", apmeklējot un uzrunājot vēlētajus viņu mājokļos. Tomēr neoficiāli "Saskaņas" pēdas bija saskatāmas arī vērienīgajā melnajā kampaņā, kas bija vērsta gan pret iepriekšējo partijas

biedru un Liepājas mēra vietnieku Juri Hadaroviču, gan arī Uldi Sesku.

Liepājas partija vēlēšanās zaudēja vienu deputāta krēslu, kuru tai atņēma "Saskaņa", līdzšinējo trīs mandātu vietā iegūstot četrus. U. Sesks uzskata, ka lielā mērā pie tā vainojama tieši nomelnošanas kampaņa, kāda līdz šim Liepājā nebija piedzīvota. Drīz pēc vēlēšanām Liepājas partija paziņoja, ka šī iemesla dēļ tās biedri nav gatavi kompromisiem ar V. Agešina vadīto "Saskaņu".

Politikas vērotāji gan spriež, ka, ņemot vērā visas priekšvēlēšanu aktivitātes, kas, visticamāk, prasīja arī ievērojamus finanšu tēriņus, "Saskaņas" rezultāts Liepājā vērtējams kā pieticīgs. Pats V. Agešins gan saka, ka tas ir cienījams. "Saskaņa" bija pārliecināta, ka tai izdosies nonākt pie varas Liepājā, pateicoties sadarbībai ar Latvijas Reģionu apvienību, tomēr LRA deva priekšroku Liepājas partijai.

Tikmēr Daugavpilī domes vadītāja amatā ievēlēts A. Elksniņš, līdz ar to šis politiskais spēks nonācis pie abu Latvijas lielāko pilsētu vadības grožiem. "Saskaņa" Daugavpilī ļoti nopietni sāka gatavoties vēlēšanām jau pusotru gadu pirms tām. Nevis tiešā veidā, bet gan caur citām rokām iegādājoties Daugavpilī ietekmīgus medijus – laikrakstu "Naš gorod" un portālu "Gorod.lv". Propaganda, es pat teiktu, bija diezgan agresīva. Reizēm tā bija pārāk nesmuka – kā sitiens zem jostasvietas, taču tas nospēlēja," vērtē Daugavpils Universitātes prodehāns Dmitrijs Oļehnovičs.

Kampaņas Daugavpilī un Liepājā bijušas ļoti līdzīgas. Vienīgā atšķirība – Liepājā "Saskaņa" stāstījusi vēlētajiem arī par saviem piedāvājumiem, savukārt Daugavpilī minētais politiskais spēks tikai naski kritizējis konkurentus – nu jau gāzto Lāčplēsi un partijas "Latvijas Krievu savienība" līderi Juriu Zaicevu.

"Manuprāt, pilsētai šī situācija nav visai labvēlīga, jo līdzekļi ieguldīti ļoti nopietni, un ir skaidrs, ka kaut kādā veidā tie būs jāatgūst," bažīgi par Daugavpils nākotni izsakās D. Oļehnovičs.

Ilze Ozoliņa

Salacgrīvas domes ilgdzīvotājs

Bez pārsteigumiem noslēgušās vietējās varas vēlēšanas Salacgrīvas novadā. Jau trešo sasaukumu vairākumu pie domes galda ieguvis līdzšinējā pašvaldības vadītāja Dagna Strauberga saraksts.

Vien 2001. gadā, kad viņš kā galvenais arhitekts startēja vēlēšanās pirmoreiz un viņu izraudzījās par domes priekšsēdētāju (toreiz Salacgrīvas pilsētā), D. Strauberga sarakstam bija četras vietas un darbībai vajadzēja rast kompromisu vēl ar trīs sarakstu deputātiem. Pēc šā gada vēlēšanām no D. Strauberga listes pie domes galda sēdēs 11 deputātu. Pats saraksta līderis saņēma lielāko vēlēšanu uzticības mandātu – visvairāk balsu. To, ka tā būs, varēja noprast jau vēlēšanu dienā, kad aptaujāju cilvēkus pie iecirkņiem novadā. No apmēram 20 uzrunātajiem vien divi iebilda pret līdzšinējo vadību. Pārējie runāja par padarītiem darbiem, pārbaudītām vērtībām. Pašu D. Straubergu viņi raksturoja kā radošu, cilvēkiem pieejamu vadītāju. Nekāds pārsteigums nebija arī tas, ka viņu par domes priekšsēdētāju ievēlēja gana vienprātīgi – ar 12 balsīm “par” un vienu “pret” (sēdē nepiedalījās divi deputāti). Tātad nule sācies viņa 17. darba gads šajā amatā.

Pirms vēlēšanām raisījās diskusijas, vai pašvaldības politikas “dinozauriem” (tobrīd vairāk nekā 20 gadu pašvaldības vadītāja amatā Latvijā bija 16 cilvēki) nevajadzētu noteikt termiņa ierobežojumu. Portālā *manabalss.lv* sāka arī parakstu vākšana, lai aicinātu mainīt likumu “Par pašvaldībām”, nosakot, ka pie konkrētas pašvaldības stūres var būt ne

vairāk kā divus sasaukumus – 8 gadus. Patlaban parakstījušies nepilni 2000, vēl vajadzīgi savi 8000 ierosinājuma atbalstītāju.

Reģionālā laikraksta “Auseklis” redakcijā pirmsvēlēšanu diskusijās ar trim Salacgrīvas novada sarakstu līderiem tika skarts arī šis jautājums. Nacionālās apvienības “Visu Latvijai!” – “Tēvzemei un Brīvībai”/LNNK (NA) un Zaļo un zemnieku savienības saraksta pārstāvji Rīmants Lūsis un Jānis Lipsbergs atbildēja izvairīgi, sakot, ka viss atkarīgs no tā, kāds cilvēks vada pašvaldību. Jauns cilvēks varētu nākt ar jaunām idejām, savukārt pieredzējis vadītājs dod drošības sajūtu pašvaldības darbiniekiem. Vienīgais, kurš nobalsoja pret to, ka līdzšinējais pašvaldības vadītājs saglabā amatu, bija J. Lipsbergs. Viņaprāt, ierobežojums nepieciešams, lai nebūtu aizvainojuma, ka kāds jaunais pretendē uz vecā krēslu. Tomēr priekšsēdētāja vēlēšanās arī jaunievēlētie divi deputāti no NA saraksta nobalsoja par D. Straubergu. “Vienmēr esmu cienījis viņu gan kā cilvēku, gan kā priekšsēdētāju. Viņam ir ļoti liela pieredze pašvaldības vadībā,” iemeslu tam minēja NA pārstāvis Dāvis Melnalksnis. Viņaprāt, 20 gadus vadīt pašvaldību ir par ilgu, Dāvis balsotu par trim sasaukumiem, jo pirmajā var tikai iepazīt darbu, nākamajos – pilnveidot, lai dotu ceļamaizi pēctecim.



Salacgrīvas novada domes priekšsēdētājs Dagnis Straubergs pašvaldības darbu salīdzina ar medicīnu. “Mēs taču gribam pieredzējušu ķirurgu!” viņš saka

Ilgas Tiesneses foto

“Cilvēki nez kādēļ pašvaldības darbu un tās vadību uzskata par spēlīti. Mēs taču neejam operāciju veikt pie studējoša topošā mediķa, bet gribam pieredzējušu ķirurgu!” spriež D. Straubergs. Viņaprāt, mulķīgi ir pieredzi pārvērst par šķērslī darbam pašvaldībā. Termiņus izdomājot tie, kuri nav pie varas, bet noteikti gribētu pie tās tikt. “Manuprāt, ir ārkārtīga bezatbildība iet ar saukli “vecu nost”, lai tikai nāktu jaunais, un tad būs labāk. Ne zināšanām, ne nākotnes redzējumam, ne pieredzei nav nozīmes? Novadā taču pamatā risi-

nāmi saimnieciski jautājumi! Bet vēlētajiem Salacgrīvas novadā skaidri pateikuši savu izvēli.” Salacgrīvieša prasmes un pieredzi novērtējuši arī kolēģi, ievēlot par Rīgas Plānošanas reģiona vadītāju. Arī pirms katrām Saeimas vēlēšanām viņu cenšoties pierunāt startēt (piekritis vienreiz – pirms 15 gadiem, nav ievēlēts), bet tam viņš vairs nepadodas. “Saeimas deputāti ir patālu no zemes, darbs tur man nesagādātu gandarījumu,” uzskata D. Straubergs.

Regīna Tamane

“Pārmaiņas vajadzīgas, lai dabūtu uzrāvienu!”

“Vadīt domi? Jā, esmu tam nobriedusi,” – tā pirms vēlēšanām intervijā reģionālajam laikrakstam “Kurzemieks” sacīja Daiga Kalniņa. Nu viņa – pa pusei rīdziniece, pa pusei alsundzniece – ar četrām balsīm “pret” un piecām “par” ievēlēta par Alsungas novada domes priekšsēdētāju.

Alsunga ir viens no mazākajiem novadiem Latvijā, taču cīņa par vietām domē tur allaž bijusi saasināta. Arī šoreiz uz deviņām vietām kandidēja cilvēki no četriem sarakstiem. No D. Kalniņas izveidotās apvienības “Par Alsungas novada izaugsmi” saraksta par deputātēm tika ievēlētas D. Kalniņa, vietējā muzeja vadītāja Inga Bredovska un NVA Kuldīgas nodaļas darbiniece Zaiga Vanaga.

D. Kalniņa ir Latvijas Universitātes lektore, pedagogijas doktore. Dzimusi 1978. gadā, audzina trīs bērnus – vecākajai meitai ir 15 gadu, dēlam četri, mazajai meitiņai gadiņš. Cilvēki par D. Kalniņu, Alsungas vidusskolas 1996. gada absolventi, vairāk uzzināja pirms gada,



Par Alsungas novada domes priekšsēdētāju kļuvusi pedagogijas doktore Daiga Kalniņa

Roberta Prauliņa foto

pateicoties viņas rosībai, izveidojot atrakciju parku „Mežvidu labirints”, iesaistoties novada sabiedriskajā dzīvē, vadot tā attīstības biedrību, organizējot konkursu „Suii turas!”. Taču jau pirms trim gadiem, kad tika veidots partijas „No sirds Latvijai” (NSL) saraksts Kur-

zemes apgabalā, D. Kalniņa tajā bija ar augsto otro kārtas numuru. Iegūstot 799 plusus un 357 mīnus, palika Kurzemē trešā un parlamentā neiekleja, bet līdz ievēlēšanai domē bija deputāta Aivara Meijas palīdzē.

Kāpēc tieši NSL? „Jo viņi vēl nebija sevi degradējuši, tas bija jauns spēks, un atbalstu viņu vērtības – par godīgumu, atbildīgumu, likumību,” saka D. Kalniņa.

Nu viņa jau uzrakstījusi atlūgumu Saeimā, bet LU vēl paturēšot kādu lekciju sestdienās, lai nezūd kontakts ar jauniešiem. Mazākie bērni iešot bērnudārzā Alsungā, vecākā meita esot iestājusies Rīgas 1. ģimnāzijā un būs galvaspilsētā kopā ar tēvu.

Ko šajās pašvaldību vēlēšanās solīja apvienība un tās vadītāja, ka izdevās iegūt tikpat vietu, cik līdzšinējā priekšsēdētāja Aivara Sokolovska vadītajam Latvijas Zemnieku savienības sarakstam?

Janvāra beigās D. Kalniņa sadarbībā ar pašvaldību Alsungas muzejā bija sarīkojusi diskusiju par darba iespējām novadā. Pirms vēlēšanām D. Kalniņa solīja katram alsundzniekam parādīt ļoti personisku, ieinteresētu attieksmi, uzru-

nāt tad, kad redz, ka ir grūtības, informēt, kur vērsties, ko darīt. Solīja atbalstīt jaunās ģimenes un uzsvēra, ka pienācīgi netiek izmantots suitu kultūrtelpas zīmolis.

„Lai mūsu apvienība varētu pildīt vēlētajiem solīto, svarīgs priekšnosacījums ir vadīt domes darbu. Tāpēc arī koalīcija tika veidota ar apvienību „Suitu zeme”, kuras pārstāvji piekrita kopīgam darbam ar mani kā domes priekšsēdētāju,” saka D. Kalniņa. „Suitu zemes” vadītājs G. Rozentāls, šos četrus gadus būdams opozīcijā A. Sokolovskim, kritizēja viņa vadīto domi par gausu novada attīstību. Tieši G. Rozentāla laikā suitu novads iekļuva UNESCO nemateriālās kultūras mantojuma sarakstā. „Ja cilvēks vienā vietā ir ilgstoši, viņš zaudē spēju lietas redzēt no malas. Un pārmaiņas ir vajadzīgas, lai dabūtu uzrāvienu! Protams, nevaram uztaisīt revolūciju, jo daudz kas atkarīgs no valsts politikas, bet man nekad nav patīcis cepties virtuvē pie kafijas tases vai čīkstēt. Man vienmēr ir bijusi vēlme pašai iesaistīties.”

Daiga Bitiniece



Pielikuma izdošanu finansē Valsts Kultūrkapitāla fonds

Projekts “Reģionālo mediju spēks”, nr. 2017-1-STP-M11006-P
Mērķprogramma “Atbalsts medijiem sabiedriski nozīmīga satura veidošanai”
Projekta iesniedzējs: SIA “Kurzemes Vārds”
Projekta partneri: SIA “Jaunais kurzemieks”, SIA “Cēsu Druva”, SIA “Imanta info”, SIA “Izdevniecība Auseklis”, SIA “Saldus Zeme II”, SIA “Laikraksts Stars”, SIA “Talsu Vēstis”, SIA “Firma Zemgale” un SIA “TV Kurzeme”

Publikācijas sagatavojuši reģionālo izdevniecību štata žurnālisti un fotogrāfi.
Projekta vadītāja un pielikuma redaktore: Anda Pūce t.63422366, anda@kurzemes-vards.lv
Izplatīts kā laikraksta “Auseklis” bezmaksas pielikums
Iespiests SIA “Latgales druka” tipogrāfijā Rēzeknē, Baznīcas ielā 28.
Tirāža – 4260 eksemplāru.